

**“Pedagogik ta'lim sifatini oshirishning holati va istiqbollari”
mavzusidagi RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMAN
MATERIALLARI TO‘PLAMI**

20-MAY 2025-YIL

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ республиканской научно-практической
конференции на тему «СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ
ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ПЕДАГОГИЧЕСКОГО
ОБРАЗОВАНИЯ»**

20 МАЯ 2025 ГОДА

I

Toshkent - 2025

TALABALARGA NAZARIY VA AMALIY BILIMLAR BOG'LIQLIGIDA BERILGAN NUQTA ORQALI TEKISLIKKA PARALLEL TO'G'RI CHIZIQ O'TKAZISHNI TUSHUNTIRISH

Chirchiq davlat pedagogika universiteti "Muhandislik va kompyuter grafikasi" kafedrası katta o'qituvchisi Jumayev Isroil Omandovlat o'g'li. jumayev.isroil@cspu.uz +998909022793

Annotatsiya. Maqolada Chizma geometriya fanida to'g'ri chiziqni tekislikka parallelligini talabalarga o'qitish bo'yicha nazariy bilimlar orqali amaliy masalalar grafik chizma masalalarni yechishni o'rgatish ko'rsatilgan.

Kalit so'zlar. Nuqta, to'g'ri chiziq, nazariy, amaliy, parallel, sirt, shakl, fazoviy, tafakkur.

Chizma geometriya — fazodagi shakllar va ularning o'zaro joylashuvini tekshiruvchi geometrik fan bo'lib, muhandislik va texnik loyihalarda muhim ahamiyatga ega. Ushbu fanning asosiy tushunchalaridan biri bu — chiziqlar va tekisliklar orasidagi geometrik munosabatlardir. Jumladan, to'g'ri chiziqning tekislikka parallelligi masalasi nazariy va amaliy jihatdan katta ahamiyatga ega.

To'g'ri chiziqning tekislikka parallelligi qurilish, mashinasozlik, arxitektura va boshqa texnik sohalarda ishlatiladi. Masalan, sirt bo'ylab harakatlanayotgan mexanizm qismlarining trayektoriyasini aniqlashda yoki binoning struktura elementlarini chizma asosida joylashtirishda ushbu tushuncha zarur bo'ladi.

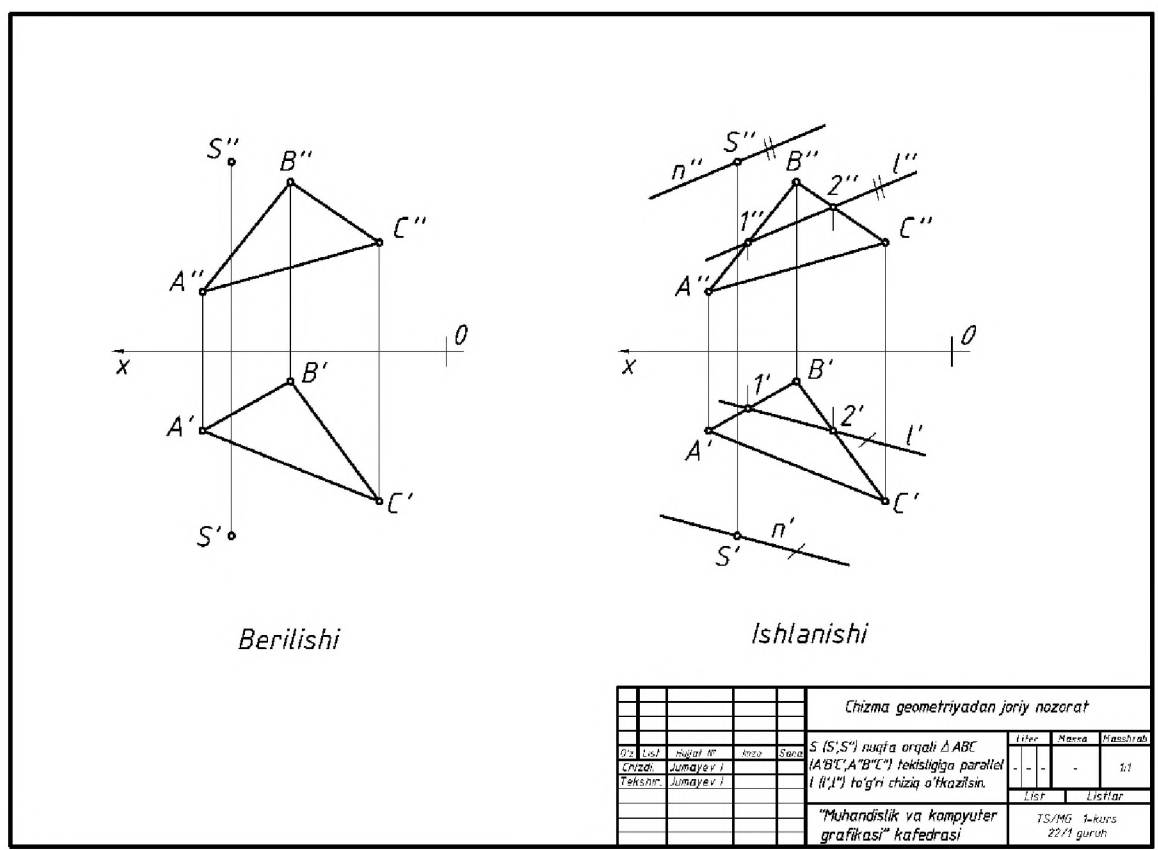
Masala: Proyeksiyalari orqali berilgan $S(S', S'')$ nuqtadan $\triangle ABD$ ($\triangle A'B'D'$, $\triangle A''B''D''$) tekisligiga parallel bo'lgan $n(n', n'')$ to'g'ri chiziq o'tkazilsin.

Masalaning yechimi: Proyeksiyalari orqali berilgan $S(S', S'')$ nuqta va $\triangle ABD$ ($\triangle A'B'D'$, $\triangle A''B''D''$) tekisligi chiziladi.

$\triangle ABD$ tekislikning $\triangle A'B'D'$ yoki $\triangle A''B''D''$ proyeksiyasidan tekislikka tegishli $l(l', l'')$ to'g'ri chiziq o'tkasiladi.

$S(S', S'')$ nuqtadan $n(n', n'')$ to'g'ri chiziqni, tekislikda o'tkazilagan $l(l', l'')$ to'g'ri chiziqqa $n||l$ ($n'||l', l''||n''$) parallel qilib o'tqaziladi.

Shu bilan masalaning yechimi tugallangan hisoblanadi. 1-rasm

1-rasm

To'g'ri chiziqlarning tekislikka parallelligi chizma geometriyada muhim o'rin egallaydi. Bu tushuncha orqali fazodagi jismlarning joylashuvini aniqlash, ularni tasvirlash va muhandislik amaliyotida to'g'ri ishlash imkoniyati tug'iladi. Nazariy bilimlarni proyeksiyalash asosida amaliy masalalarga tatbiq etish — chizma geometriyaning asosiy maqsadlaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Omandovlat o'g'li, J. I. (2021). MUHANDISLIK GRAFIKASI FANLARIDA UCH O'LCHAMLI FAZONI AUTO CAD DASTURIDAN FOYDALANIB QO'LLASH USULLARI VA AHAMIYATI.". *МУҲАҶЛИМ ҲӘМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИЎ № 3-2*, 99-101.
2. Omandovlat o'g'li, J. I. (2021) CHIZMALARNI AUTOCAD DASTURIDA CHIZISHDA DASTURNING MAVJUD MURAKKABLIKLARINI QO'LD A CHIZISHGA MOSLASHTIRISH (O'RGATISH) USULLARI.". *МУҲАҶЛИМ ҲӘМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИЎ № 3-2*, 94-99.
3. ugli Jumayev, I. O. (2022). USING THE MOST CONVENIENT METHOD OF FINDING EQUAL SIDED POLYGONS (By Dividing the Diameter into Equal Sections). *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 1271-1279.
4. Omandovlat o'g'li, J. I. (2020). CHIZMACHILIK DARSLARIDA AUTOCAD DASTURIDAN FOYDALANISHNING YUTUQ VA KAMCHILIKLARI TAHLILI.". *Maktab va hayot MAXSUS SON*, 2.